

Avfallsplan 2027–2030

Samrådsversion

June **Avfall
& Miljö**

Innehåll

Bakgrund	3
Beskrivning av bolaget.....	3
Syfte	3
Styrning inom avfallsområdet.....	3
Genomförande.....	4
Utgångsläge och uppföljning.....	4
Styrmedel	4
Avfallsföreskrifter	4
Avfallstaxa	5
Upphandling	5
Fysisk planering.....	5
Information och kommunikation	5
Nudging	5
Mål	6
Målområde 1 – Minska avfallsmängderna.....	6
Målområde 2 – Från avfall till Resurs	7
Målområde 3 – Nedskräpning	9

Bilaga 1 Lagstiftning och mål som berör avfallsplanen

Bilaga 2 Beskrivning av kommunerna

Bilaga 3 Avfallshantering i kommunerna

Bilaga 4 Framtidens avfallshantering och avfallsflöden

Bilaga 5 Uppföljning föregående avfallsplan (tillkommer våren 2027)

Bilaga 6 Nedlagda deponier i kommunerna

Bilaga 7 Undersökning av betydande miljöpåverkan

Bilaga 8 Samrådsredogörelse (tillkommer hösten 2026)

Bakgrund

Ökad befolkningsmängd och förändrade konsumtionsmönster sätter stor press på jordens resurser. Mängden avfall ökar och högre krav ställs på avfallshanteringen, så att det avfall som uppkommer kan hanteras på ett miljömässigt och resursförebyggande sätt. Avfallshanteringen är därför en viktig del av samhällets infrastruktur och har en betydande roll i hur vi nyttjar framtidens resurser.

Enligt 15 kap. 45–46 §§ miljöbalken ska det i varje kommun finnas en aktuell avfallsplan. Avfallsplanen ska innehålla en analys av behovet av avfallshantering och redogöra för hur kommunen planerar för att möta behoven av insamling och behandling av det avfall som kommunen ansvarar för. Avfallsplanen ska också innehålla kommunens åtgärder för att minska avfallens mängd och farlighet. Avfallsplanen är ett instrument för att styra kommunernas avfallshantering mot en långsiktigt hållbar utveckling.

Beskrivning av bolaget

June Avfall & Miljö AB är ett kommunalt bolag som ägs av kommunerna Jönköping, Habo och Mullsjö. Bolaget har ägarkommunernas uppdrag att som renhållare svara för hanteringen av kommunalt avfall enligt 15 kap. 5 § 18 miljöbalken och avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 12 § miljöbalken som uppstår i kommunerna. I bolagets uppdrag ingår även att äga och driva 11 återvinningscentraler (sortergårdar).

Syfte

Syftet med denna avfallsplan är att få ett tydligt gemensamt styrdokument för avfallshanteringen i Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner. Avfallsplanen beskriver kommunernas gemensamma strategi för att förebygga och hantera det avfall som uppstår i bolagets verksamhetsområde. Tillsammans med kommuninvånarna vill June Avfall & Miljö bidra till en hållbar avfallshantering genom att sträva efter visionen ”Från avfall till resurs”.

Styrning inom avfallsområdet

Avfallsområdet styrs av EU-lagstiftning och nationell lagstiftning. Hur svensk avfallslagstiftning ser ut bygger framför allt på gemensam lagstiftning inom EU, som därefter implementerats i svensk lagstiftning. Avfallsdirektivet ställer krav på medlemsländerna att förebygga avfall och materialåtervinning ska prioriteras före energiåtervinning. Det ställer även krav på separat insamling av till exempel farligt avfall, förpackningar och matavfall från hushåll. Avfallshierarkin, den så kallade avfallstrappan, har en central roll i avfallslagstiftningen.

Den lagstiftning och de mål som styr avfallshanteringen beskrivs närmare i bilaga 1.

Genomförande

Arbetet med Avfallsplan 2027–2030 påbörjades under våren 2026.

Med tanke på den pågående nationella avfallsreformationen där även kommunernas avfallsplan planeras förändras beslutade bolagets styrelse att i stort bibehålla föregående avfallsplans utformning men att uppdatera befintliga effektmål.

Avfallsplanen skickades ut på samråd samt ställdes ut för granskning under sommaren 2026. Samrådsprocessen och de synpunkter som framkom under samrådstiden redogörs närmare för i bilaga 8.

Kontaktpersoner i kommunerna har kontinuerligt kontaktats för synpunkter under framtagandet av avfallsplanen.

Utgångsläge och uppföljning

Samtliga effektmål i avfallsplanen gäller för planperioden 2027–2030 om inget annat anges. För att bedöma hur väl målen uppfylls behöver avfallsplanen följas upp kontinuerligt. Målen kommer därför att följas upp årligen. Genom kontinuerliga uppföljningar finns det möjlighet att i ett tidigt skede upptäcka om det behövs ytterligare resurser eller annorlunda arbetssätt för att nå ett visst mål.

Avfallsplanen innehåller även åtgärdsområden till respektive målområde. De olika åtgärdsområdena innehåller exempel på åtgärder som kan komma att utföras under planperioden. June Avfall & Miljö kommer att ta fram en åtgärdsplan för varje målområde som listar relevanta åtgärder och aktiviteter som kommer att utföras under året, samt vilka som är ansvariga aktörer. Åtgärdsplanen kommer att tas fram, uppdateras och följas upp vartannat år i samråd med kommunerna.

Styrmedel

För att uppnå de i avfallsplanen uppsatta effektmålen och för att genomföra åtgärder i åtgärdsplanen kan bolaget använda sig av olika styrmedel. Styrmedel används som hjälpmedel för att påverka människor och verksamheter att ändra beteende och livsstil. Följande styrmedel används inom kommunerna:

Avfallsföreskrifter

Avfallsföreskrifter är kommunens verktyg för att styra och utveckla avfallshanteringen inom kommunen. Avfallsföreskrifterna är den rättsliga grunden för det dagliga arbetet inom avfallsverksamheten och i dessa finns detaljerade bestämmelser om bland annat sortering av avfall, utformning av avfallsutrymmen,

vilka krav som ställs på fastighetsägare etc. Kommunen har stor frihet att utforma sina avfallsföreskrifter för att uppnå en ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt god avfallshantering. De föreskrifter som June Avfall & Miljö tar fram gäller för samtliga tre kommuner; Jönköping, Habo och Mullsjö.

Avfallstaxa

Den avgift som kommunen tar ut för att finansiera hanteringen av avfall under kommunalt ansvar kallas för avfallstaxa. Avfallstaxan är ett ekonomiskt styrmedel eftersom avgifter kan tas ut så att avfallsförebyggande åtgärder, återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering enligt avfallshierarkin främjas.

Upphandling

Upphandling kan användas som ett styrmedel genom att ställa krav på avfallsförebyggande åtgärder vid inköp av varor, tjänster och byggtreprenader. Genomtänkt upphandling kan minska belastning på miljön samt bidra till mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Fysisk planering

Avfallshanteringen är en grundläggande byggsten för att nå ett hållbart samhälle. En viktig faktor för att uppnå god sortering är tillgänglighet och närhet. June Avfall & Miljö samverkar med kommunerna i den fysiska planeringen genom att till exempel ge synpunkter på planprogram, detaljplaner och bygglov.

Information och kommunikation

Information kan användas som styrmedel/hjälpmedel för att öka medvetenheten hos allmänheten och påverka och inspirera till förändrat beteende. Genom att sprida information ökar kunskapen för att kunna göra hållbara val och det blir lättare för allmänheten att förebygga att avfall uppstår, minska nedskräpningen och sortera avfallet bättre. Information fungerar effektivt tillsammans med andra styrmedel. June Avfall & Miljös kommunikatörer arbetar aktivt för att sprida tillgänglig information till kommuninvånarna. Bolaget har även en miljö- och avfallspedagog som sprider kunskap till skolelever om avfallshantering ur ett hållbarhetsperspektiv.

Nudging

Genom att göra det lätt att göra rätt är det möjligt att styra kommuninvånarnas beteende med hjälp av en ”knuff” i rätt riktning. Detta kallas för nudging. Det kan till exempel handla om att skapa bra förutsättningar för allmänheten genom enklare sortering och informationsinsatser/kunskapshöjande insatser. Kommunerna arbetar med olika nudgingprojekt för att förenkla för invånarna att göra hållbara val.

Mål

Avfallsplan 2027–2030 innehåller tre målområden. Målområdena utgår ifrån avfallshierarkins prioriteringsordning och visar vad bolaget och kommunerna strävar mot på ett övergripande plan. Under varje målområde finns en beskrivning av området, följt av tillhörande effektmål. Effektmålen är mätbara och bidrar till att målområdet uppfylls. Effektmålen är de mål som bolaget följer upp varje år och som därmed visar om bolaget är på rätt väg till att uppfylla det övergripande målet. För att avfallshanteringen ska gå mot rätt riktning är det viktigt att det finns ett samarbete mellan June Avfall & Miljö och de tre kommunerna, liksom med andra aktörer i verksamhetsområdet.

Målområde 1 – Minska avfallsmängderna

Att förebygga och minska avfallsmängderna är det översta steget i avfallshierarkin och en viktig pusselbit i strävan mot en hållbar utveckling. En minskad mängd avfall är positivt eftersom den huvudsakliga miljöpåverkan i en produkts livscykel sker vid tillverkning av produkten samt vid utvinning av de råvaror den består av. Om produkten aldrig produceras kan miljövinster som minskat energibehov, minskade utsläpp av växthusgaser samt besparing på jordens resurser uppnås.

Effektmål 1.1

Till år 2030 ska mängden restavfall, som hämtas fastighetsnära hos småhus, fritidshus och flerbostadshus, minska med 30 procent per person, jämfört med år 2023.

Nuläge

År 2023 var mängden restavfall i de tre ägarkommunerna 120 kg per person.

Målbefskrivning

Genomförda plockanalyser visar att mycket av det som slängs i restavfallsfacket i sopkärlet hade kunnat materialåtervinnas om det sorterades rätt, exempelvis matavfall, förpackningar och returpapper. År 2030 ska mängden restavfall uppgå till max 84 kg per person i respektive kommun.

Mätning

Antal kilo insamlat restavfall per person följs upp med hjälp av Rapport för uppföljning av 30/30-målet, årligen i Avfall Web.

Effektmål 1.2

Senast år 2030 ska mängden restavfall från sortergårdarna ha minskat med 20 viktprocent, jämfört med år 2025.

Nuläge

Under 2025 samlades 3 806 ton restavfall in vid bolagets sortergårdar.

Målb beskrivning

Genomförda plockanalyser visar att mycket av det som slängs i containern för restavfall kan återanvändas eller materialåtervinnas om det sorteras rätt. År 2030 ska den totala mängden restavfall från sortergårdarna uppgå till max 3 045 ton.

Mätning

Antal kilo insamlat restavfall på sortergårdarna, årligen.

Åtgärdsområden Minska avfallsmängderna

Målet berör områden som avfallsförebyggande såväl som återanvändning och materialåtervinning. Inom ramen för målet går det att arbeta med flera typer av åtgärder, till exempel minska onödig användning av produkter och utveckla sortergårdarna med fler fraktioner så att fler materialslag kan materialåtervinnas. Åtgärder och aktiviteter beslutas i samråd med kommunerna.

Målområde 2 – Från avfall till resurs

I takt med en växande befolkning och intensivare konsumtionsmönster ökar belastningen på jordens resurser. Med en växande befolkning ökar också de totala avfallsmängderna. Nationellt sett var det år 2023 knappt 40 procent av det kommunala avfallet som faktiskt materialåtervanns eller förbereddes för återanvändning. Genom att ta tillvara på avfallet som uppstår som en resurs och i stället använda det för tillverkning av nya produkter, minskar inte bara uttaget av jungfrulig råvara – det är också möjligt att göra stora energi- och ekonomiska besparingar.

Effektmål 2.1

Senast år 2030 ska minst 60 procent av det insamlade kommunala avfallet förberedas för återanvändning och materialåtervinning.

Nuläge

Under 2025 förbereddes 56 procent av det insamlade avfallet för återanvändning och materialåtervinning.

Målb beskrivning

Ju mer av det insamlade avfallet som förbereds för återanvändning och materialåtervinning, desto högre upp i avfallshierarkin når avfallshanteringen. EU vill styra om till en mer cirkulär ekonomi och har därför skärpt återvinningsmålen i den nya avfallslagstiftningen. Vid utgången av år 2030 ska minst 60 procent av det kommunala avfallet inom EU återvinnas till nytt material. Målet ökar till 65 procent år 2035.

Mätning

Andel insamlat material som kan materialåtervinnas eller återanvändas.

Effektmål 2.2

- a) **Minst 60 procent av restavfallet som hämtas fastighetsnära hos småhus, fritidshus och flerbostadshus ska vara rättssorterat.**
- b) **Minst 40 procent av restavfallet från sortergårdarna ska vara rättssorterat.**

Nuläge

År 2025 var 54 procent av restavfallet som hämtas fastighetsnära hos småhus, fritidshus och flerbostadshus rättssorterat.

De senaste årens plockanalyser på sortergårdarna visar att i genomsnitt cirka 33 procent av restavfallet från sortergårdarna är rättssorterat.

Målbeskrivning

Målet bidrar till ökad återanvändning och materialåtervinning, i enlighet med EU:s avfallsdirektiv. Plockanalyserna görs enligt Avfall Sveriges Manual för plockanalys.

Mätning

Andel rättssorterat restavfall mäts genom plockanalys, årligen.

Effektmål 2.3

- a) **Andelen förpackningar i restavfallet som hämtas fastighetsnära hos småhus, fritidshus och flerbostadshus ska vara max 10 procent.**
- b) **Andelen matavfall i restavfallet som hämtas fastighetsnära hos småhus, fritidshus och flerbostadshus ska vara max 5 procent.**
- c) **Andelen förpackningar inkl. returpapper i restavfallet från sortergårdar ska vara max 10 procent.**

Nuläge

År 2023–2025 var den genomsnittliga andelen förpackningar och matavfall i hushållens restavfall 20 respektive 17 procent.

År 2023–2025 var den genomsnittliga andelen förpackningar inkl. returpapper i restavfallet från sortergårdar 14 procent.

Målbeskrivning

Målet bidrar till ökad återanvändning och materialåtervinning, i enlighet med EU:s avfallsdirektiv. Varje år slängs stora mängder ”fel” avfall i restavfallet. Det är mer ekonomiskt och ger en större miljönytta att detta avfall materialåtervinns i stället för att energiåtervinnas. Plockanalyserna görs enligt Avfall Sveriges Manual för plockanalys.

Mätning

Sammansättningen av restavfallet mäts genom plockanalys, årligen. Utifrån genomförda plockanalyser beräknas ett genomsnitt för småhus/fritidshus/flerbostadshus och sortergårdar.

Åtgärdsområde Från avfall till resurs

Målet berör områden som avfallsförebyggande såväl som återanvändning och materialåtervinning. Inom ramen för målet är det möjligt att arbeta med flera typer av åtgärder, till exempel informationsinsatser/kunskapshöjande insatser för att öka sorteringsgraden, ekonomiska styrmedel som miljöstyrande taxa och felsorteringsavgifter etc. Åtgärder och aktiviteter beslutas i samråd med kommunerna.

Målområde 3 – Nedskräpning

Nedskräpning är ett hållbarhetsproblem på flera sätt. Skräpet riskerar att skada både människor och djur samtidigt som kommuner behöver betala för att städa bland annat stadsmiljöer och stränder.

Även om det inte är tillåtet att skräpa ned så slängs och dumpas mängder av skräp varje år, både i tätorter och i naturen. Det handlar om allt från tuggummin till möbler, däck, bilbatterier samt hela bilar och båtar.

Cigarettfimpar utgör nästan hälften av allt skräp. Två tredjedelar av skräpet på våra gator och torg samt i våra parker innehåller plast. Den vanligaste kategorin inom plast är flexibla omslag vilket bland annat är förpackningar för godis, glass och snacks men även plastbestruket papper, till exempel till hamburgare.

Många djur misstar skräp för att vara mat och dör av svält. I städerna kan skräp också skapa en känsla av otrygghet. Undersökningar visar att skräpiga miljöer har en tendens att skräpas ner ännu mer och att dessa områden lättare drabbas av skadegörelse. I Sverige är det sedan länge förbjudet att skräpa ner. Trots detta uppstår nedskräpning. Detta målområde avser att förebygga och begränsa den nedskräpning som uppstår i naturområden, stränder och stadsmiljöer så att kommunerna Jönköping, Habo och Mullsjö uppfattas som attraktiva och trygga.

Effektmål 3.1

Till år 2030 ska nedskräpningen på offentliga platser minska med 10 procent, jämfört med år 2024.

Nuläge

Genomförda skräpmätningar år 2024 visade att antal skräp var 2,57 stycken/10 m² i Jönköpings kommun, 1,03/10 m² i Habo kommun och 19,7 stycken/10 m² i Mullsjö kommun.

Målbeskrivning

Genom att arbeta för att förebygga och begränsa nedskräpningen på offentliga platser kommer målet att bidra med trygga miljöer, lägre kostnader och minskade föroreningar.

Mätning

Skräpmätning enligt Håll Sverige Rents metod (eller motsvarande).

Åtgärdsområde Nedskräpning

Nedskräpning på offentliga platser som till exempel gator, parker och stränder ska minska. För att nå dit krävs flera olika typer av åtgärder. Åtgärder kan exempelvis

vara att sprida kunskap och motivation till invånarna genom nudgingprojekt och skräpplockardagar. Åtgärder och aktiviteter beslutas i samråd med kommunerna.

Bilaga 1

Lagstiftning och mål som berör avfallsplanen

Samrådsversion

Innehåll

Lagstiftning och mål som berör avfallsplanen	3
Globala mål – Agenda 2030	3
EU-direktiv och mål.....	5
Nationella lagar och mål	6
Regionala miljömål	8
Lokala miljömål.....	9

Lagstiftning och mål som berör avfallsplanen

Avfallsområdet berörs av ett flertal internationella och nationella mål och lagar. Övergripande gäller FN:s globala mål för hållbar utveckling, EU:s avfallsdirektiv och 15 kapitlet miljöbalken. Målet är att avfallshanteringen ska gå i linje med EU:s avfallsdirektiv, samt de nationella och regionala miljömål som finns, så att renhållningsarbetet tar sig uppåt i avfallshierarkin.

Globala mål – Agenda 2030

För att främja en hållbar utveckling antog FN:s medlemsländer den 25 september 2015 en global agenda, som innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling. Agendan kallas Agenda 2030 och de globala målen syftar till att vi fram till år 2030 ska avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa samt lösa klimatkrisen. För att de globala målen ska bli verklighet måste alla delar av samhället inkluderas. Näringsliv, organisationer, offentlig sektor, forskare och enskilda individer har alla en betydande roll för att målen ska uppnås. Flera av de globala målen har koppling till hur avfall bör hanteras. Dessa mål redovisas nedan.

De globala målens koppling till avfallsplanen

3. God hälsa och välbefinnande

Delmål 3.9

Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft och vatten.

Koppling till avfallsplanen

Genom att skapa en hållbar avfallshantering kan utsläpp av farliga ämnen minska.

6. Rent vatten och sanitet

Delmål 6.3

Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

Koppling till avfallsplanen

Genom att sträva mot en ökad återanvändning och återvinning så att dumpning och läckage från avfall minimeras, kan avfallsbranschen bidra till förbättrad vattenkvalitet.

7. Hållbar energi för alla

Delmål 7.2

Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

Koppling till avfallsplanen

June Avfall & Miljö arbetar för att minska innehållet av material med fossilt ursprung i det avfall som går till energiåtervinning, samt öka biogasproduktionen.

11. Hållbara städer och samhällen

Delmål 11.6

Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

Koppling till avfallsplanen

Genom att skapa en hållbar hantering av avfall kan vi minska städernas negativa miljöpåverkan.

12. Hållbar konsumtion och produktion

Delmål 12.2

Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

Koppling till avfallsplanen

Sträva efter en hållbar hantering av avfall som ger hög återanvändning och materialåtervinning. June Avfall & Miljö arbetar efter visionen ”Från avfall till resurs”.

Delmål 12.5

Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

Koppling till avfallsplanen

Sträva efter en hållbar hantering av avfall genom att arbeta utifrån avfallshierarkin.

Delmål 12.8

Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

Koppling till avfallsplanen

Skapa beteendeförändring för minskade avfallsmängder och minskad nedskräpning.

14. Hav och marina resurser

Delmål 14.1

Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

Koppling till avfallsplanen

Arbeta med att förebygga och begränsa nedskräpningen på land och i vatten.

EU-direktiv och mål

Avfallsdirektivet

Inom EU gäller avfallsdirektivet (2008/98/EG) som en rättslig ram för hur avfallshanteringen ska gå till i Europa. Avfallsdirektivet ställer krav på medlemsländerna att förebygga att avfall uppstår samt främja återanvändning och materialåtervinning, så att miljöpåverkan från avfallshanteringen kan minska och utnyttjandet av naturresurser effektiviseras. Avfallsdirektivet ställer även krav på medlemsländerna att ta fram avfallsförebyggande program och arbeta utifrån en avfallshierarki (den s.k. avfallstrappan). Medlemsländerna ska även ta fram regler och styrmedel för att styra avfallshanteringen i denna riktning.

Avfallshierarkin

EU har beslutat om en avfallshierarki, en så kallad avfallstrappa, som styr hur avfall ska hanteras i Sverige och Europa. Avfallshierarkin är uppbyggd i fem nivåer och styr i vilken ordning olika metoder ska användas för miljömässigt bästa avfallshantering. Målet är att sträva uppåt i trappan för att nå en så hållbar avfallshantering som möjligt.

Bild på avfallshierarkin

Ökad konsumtion resulterar i ökade avfallsmängder. Därför är det bästa alternativet det översta steget i avfallshierarkin; att ”förebygga och minimera” avfallsmängderna. Detta kan göras genom att exempelvis laga trasiga produkter, minska användningen av engångsmaterial, inte köpa saker i onödan och låna, hyra, eller på andra sätt dela varor och tjänster med varandra.

När materialet väl finns är det bästa att ”återanvända” det så långt som möjligt, genom att exempelvis skänka eller sälja saker på loppis.

Om detta inte är möjligt bör avfallet ”materialåtervinnas”, så att gammalt material kan ersätta andra produktions- eller konstruktionsmaterial.

Därefter bör avfallet ”energiåtervinnas”, så att materialet förbränns och energin i avfallet kan omvandlas till el och värme. För att den el och värme som produceras ska vara fossilfri behöver avfall som energiåtervinns vara fritt från fossila material, exempelvis plast, textil och gummi.

Längst ner i avfallstrappan är ”deponering”, det vi brukar kalla soptippar. Det är det sämsta alternativet och bör endast göras om inget av de ovanstående alternativen är möjligt för att kunna behandla avfallet.

Nationella lagar och mål

Hur kommunerna hanterar och arbetar med avfall i Sverige styrs av miljöbalken samt avfallsförordningen (2020:614). Sverige styrs även av det svenska miljömålssystemet, där framför allt tre miljökvalitetsmål berör avfallsarbetet. För flera avfallstyper finns förordningar om producentansvar.

Miljöbalken

I 15 kap. 45–46 §§ miljöbalken anges att det i varje kommun ska finnas en aktuell kommunal avfallsplan som ska antas av kommunfullmäktige. Vidare anges att avfallsplanen ska innehålla:

1. en analys av behovet av avfallshantering,
2. en redogörelse för hur kommunen planerar att möta behoven av insamling och behandling av det avfall som kommunen ansvarar för, och
3. en redovisning av kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

15 kap. miljöbalken beskriver även de regler som finns att förhålla sig till gällande avfallshantering i Sverige.

Producentansvar

För flera avfallskategorier finns förordningar om producentansvar. Syftet med producentansvar är att det ska motivera producenterna att ta fram produkter som är resurssnåla, lätta att återanvända och återvinna och som inte innehåller miljöfarliga ämnen. Idag har vi lagstiftat producentansvar för nio produktgrupper i Sverige; batterier, bilar, däck, elutrustning, förpackningar, våtservetter, vissa tobaksvaror och filter, ballonger samt fiskeredskap som innehåller plast.

Sveriges miljömål

Det svenska miljömålssystemet är uppbyggt kring ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och ett flertal etappmål. Generationsmålet är ett övergripande mål som visar på den samhällsomställning som krävs för att vi ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta till kommande generationer. Miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till och etappmålen anger vilka mål som vi behöver uppnå längs vägen för att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen. Miljökvalitetsmålen kan användas som ett viktigt verktyg i kommunernas arbete för en hållbar utveckling och som ett redskap för att engagera lokala politiker. Kommunernas roll i det svenska miljömålsarbetet är därför mycket viktigt.

Avfallsarbetet berör främst tre miljökvalitetsmål; (1) "Begränsad klimatpåverkan", (4) "Giftfri miljö" samt (15) "God bebyggd miljö". De tre målen beskrivs nedan. Även de avfallsrelaterade etappmålen beskrivs nedan.

Mål 1. Begränsad klimatpåverkan

Målet syftar på att mängden växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Avfallsbranschen kan bidra till detta mål på flera sätt, bland annat genom att välja miljövänliga bränslen, minska mängden transporter samt ha en bra hantering av deponier.

Mål 4. Giftfri miljö

Målet syftar på att spridningen av främmande ämnen ska förebyggas och minska för att skydda människors hälsa och den biologiska mångfalden. Genom att minska avfallets mängd och farlighet kan avfallsbranschen bidra till mindre gifter i miljön.

Mål 15. God bebyggd miljö

Målet syftar på att all bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö, där natur- och kulturvärden tas tillvara på och utvecklas. Den bebyggda miljön ska utformas och lokaliseras på ett miljöanpassat sätt, så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Målet innehåller tio preciseringar, varav en är direkt riktad mot avfallsbranschen; *"Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras"*.

Etappmål för minskat matsvinn

Etappmålet innebär att matsvinnet ska minska så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskar med minst 20 viktprocent per capita från 2020 till 2025. Avfallsbranschen kan bidra till detta mål genom att till exempel sprida kunskap och information till medborgarna samt utöka sorteringsmöjligheterna av matavfall.

Etappmål för minskat matsvinn

Etappmålet innebär att en ökad andel av livsmedelproduktionen ska nå butik och konsument år 2025. Målet berör indirekt avfallsbranschen som insamlare av livsmedelsavfall.

Etappmål om kommunalt avfall

Senast 2025 ska förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ha ökat till minst 55 viktprocent, 2030 till minst 60 viktprocent och 2035 ha ökat till minst 65 viktprocent. Genom att skapa goda förutsättningar för återanvändning och materialåtervinning och arbeta med avfallshierarkin som utgångspunkt kan avfallsbranschen bidra till att etappmålet nås.

Etappmål om bygg- och rivningsavfall

Etappmålet innebär att insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall, med undantag av jord och sten, årligen ska uppgå till minst 70 viktprocent till år 2025.

Etappmål om återanvändning av förpackningar

Av de förpackningar som släpps ut på marknaden i Sverige för första gången ska andelen som är återanvändbara öka med minst 20 procent från år 2022 till år 2026 och med minst 30 procent från år 2022 till år 2030. Målet berör indirekt avfallsbranschen som insamlare av förpackningsavfall.

30/30-målet

Avfall Sverige lanserade under 2025 ett nytt gemensamt mål för att stärka arbetet med hållbar avfallshantering. Målet innebär att den totala mängden restavfall ska minska med 30 procent per person till 2030, jämfört med 2023. Syftet med målet är att öka takten för att klättra uppåt i avfallshierarkin. Som medlem i Avfall Sverige är June Avfall & Miljö delaktiga i att nå målet.

Regionala miljömål

För att få en mer positiv utveckling för miljön och öka förutsättningarna för att nå miljökvalitetsmålen tar Länsstyrelsen tillsammans med andra aktörer i länet fram regionala åtgärdsprogram. I Jönköpings län tar åtgärderna för miljömålen sikte på år 2030 och är indelade i:

- Fossilfria, gröna och robusta samhällen
- Hälsosamma livsmiljöer
- Långsiktiga systematiska arbetssätt för miljömässig hållbarhet
- Variationsrika och resilienta landskap

Inom avsnittet "Fossilfria, gröna och robusta samhällen" finns åtgärder som handlar om avfall och cirkulär ekonomi och inom avsnittet "Långsiktiga systematiska arbetssätt för miljömässig hållbarhet" finns åtgärder som handlar om utbildning, till exempel genomförande av konsumtionskampanjer.

Lokala miljömål

Jönköpings kommun har tagit fram ett *Program för hållbarhet i Jönköpings kommun 2022–2030*. Syftet med programmet är att skapa en färdväg för kommunens gemensamma hållbarhetsarbete. Genom programmet kopplas Agenda 2030, de styrande principerna för mänskliga rättigheter, kommunens Vision 2030 samt nationella och internationella mål för miljö och klimat samman. Under målet ”Hållbar konsumtion och produktion” anges bland annat områdena inköp, delningsekonomi och avfallshantering som områden som Jönköpings kommun behöver arbeta med för att nå de globala målen.

Habo kommun har *Program för hållbar miljö* för åren 2020–2030, med fyra fokusområden och 24 uppsatta mål för att skapa en hållbar kommun. Ett av miljöprogrammets fokusområden är ”Hållbar konsumtion och produktion”, där flera mål direkt och indirekt kan kopplas till avfallshanteringen.

Likaså har Mullsjö kommun *Miljöprogrammet 2021–2030*, där syftet är att bidra till en hållbar utveckling i kommunen. Programmet innehåller fyra fokusområden med tillhörande mål, där ett av fokusområdena är ”Hållbar konsumtion och produktion”. Här finns flera mål för att förebygga att avfall uppstår och för att se till att det avfall som uppstår ska hanteras på ett sätt som gör att det minskar miljö- och klimatpåverkan.

Bilaga 2

Beskrivning av

kommunerna

Samrådsversion

Innehåll

Beskrivning av kommunerna.....	3
Jönköpings kommun.....	3
Habo kommun	4
Mullsjö kommun.....	5

Beskrivning av kommunerna

Samtliga av June Avfall & Miljös tre ägarkommuner ligger i Jönköpings län. Habo och Jönköping ligger vid Vättern, Sveriges näst största sjö. Mullsjö kommun angränsar till både Jönköping och Habo kommuner. Detta avsnitt ger en nulägesbeskrivning av kommunerna samt beskriver framtida utmaningar och förutsättningar.

Jönköpings kommun

Fakta och folkmängd

Jönköpings kommun är idag en av Sveriges 10 största kommuner sett till befolkningens mängd och Jönköping med kringliggande tätorter expanderar i snabb takt. Invånarantalet var 148 152 personer den 31 december 2025. Kommunen ligger vid södra Vättern och kännetecknas av ett omväxlande naturlandskap. Jönköping är ett ledande transport- och kommunikationscentrum, en betydande handels- och utbildningsstad och genom Elmia en internationellt känd mäss- och konferensort. Jönköping är också residensstad och administrativt centrum i regionen. Här finns ett flertal statliga verk och rättsvårdande myndigheter bland annat Länsstyrelsen, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Domstolsverket. Kommunen präglas också av högskolan vilken är inriktad på handel, kommunikation, teknik och hälsa.

Framtidsutsikt

Jönköpings kommun ökar sin befolkning med cirka 1 500–2 000 invånare per år. I kommunens utbyggnadsstrategi uppskattas folkmängden i kommunen uppgå till cirka 200 000 invånare till år 2050. En växande befolkning ställer krav på kommunens beredskap att planera för nya bostäder, skola, vård och omsorg. Ett stort antal nya bostäder behövs liksom hållbara infrastruktursatsningar och trafiksystem.

Nybyggnation förväntas ske i olika stråk ut från tätorten i områden där förutsättningar för kollektivtrafik finns. Förtätning av staden kommer ske framför allt inom de större tätorterna Jönköping och Huskvarna. Det ökande invånarantalet påverkar avfallshanteringen i kommunen med ett relativt stort antal nya abonnemang, nya insamlingsområden och eventuellt också nya insamlingsformer. Sopbilar kan komma att få svårigheter att ta sig fram i stadskärnan och alternativa system kan behöva utvärderas. Vid exploatering av nya områden måste det beaktas att nödvändiga markutrymmen finns för fastighetsnära insamling av olika avfallsslag.

I kommunen finns nio sortergårdar, vilket är många i förhållande till de geografiska förutsättningar som finns i kommunen samt till antal invånare. Av de nio sortergårdarna bedöms fem ha ett behov av åtgärder, antingen administrativa i form av tillstånd och anmälningar eller fysiska i form av större eller mindre ombyggnationer.

Habo kommun

Fakta och folkmängd

Habo är grannkommun till Jönköpings kommun och är en liten, men expansiv kommun, med ett ökande invånarantal. Kommunen hade totalt 13 511 invånare den 31 december 2025. Ungefär 70 procent av invånarna är bosatta i centralorten Habo. Lite mer än en femtedel av invånarna bor på landsbygden och övriga personer bor i någon av de mindre tätorterna Fursjö, Brandstorp, Baskarp och Fagerhult. Många barnfamiljer bor i Habo. År 2025 fanns det totalt 5 216 hushåll i kommunen. Majoriteten av bostäderna, ungefär 70 procent, utgörs av småhus.

Kommunen är väldigt mån om sina företag och vill vara en företagsvänlig kommun. Fagerhults belysning AB är det största företaget i kommunen. Många av de som bor i Habo arbetar dock i en annan kommun. Cirka 3 400 personer pendlar varje dag från Habo till andra kommuner, framför allt till Jönköping.

Framtidsutsikt

Habo kommun har ökat i invånarantal de senaste åren och befolkningsprognoser bedömer att kommunen kommer fortsätta öka i invånarantal de närmsta åren. Kommunens Översiktsplan 2040 har en planeringsinriktning som utgår från att Habo kommun år 2040 kan ha cirka 20 000 invånare. För att klara detta scenario behöver kommunens bostadsbestånd växa med ungefär 3 000 nya bostäder.

Likt Jönköpings kommun ställer en växande befolkning krav på kommunens beredskap för att planera för nya bostäder, skola, vård och omsorg. Likaså behövs hållbara infrastruktursatsningar och trafiksystem. En förtätning av tätorten kommer att prioriteras för att tillgodose äldre och yngres behov av lägenheter.

I takt med att nybyggnationen ökar, ökar också kraven på tillgänglighet inom avfallshanteringen. Avfallshanteringen behöver byggas ut i samma takt som invånarantalet ökar. Tillgängligheten för att lämna utsorterat avfall behöver bli bättre.

Under 2026 kommer byggnationen av en ny sortergård i Habo kommun att färdigställas. Den nya sortergården är placerad i industriområdet Tumbäck. Då den nya placeringen ligger nära tätorten, men på den norra sidan, blir den mer tillgänglig för de norra kommundelarna som sträcker sig längre bort är de södra kommundelarna. Den befintliga sortergården kommer att stängas eftersom den ligger i anslutning till en deponi som ska sluttäckas.

Mullsjö kommun

Fakta och folkmängd

Mullsjö kommun är en kommun i Jönköpings län med centralort Mullsjö. Kommunen angränsar till både Jönköping och Habo och har en yta på cirka 211 km² varav ungefär 10 km² utgörs av sjöar och vattendrag. Kommunen hade totalt 7 546 invånare vid utgången av 2025 och kommunen har haft en stabil befolkningstillväxt sedan 2014. Cirka 78 procent av kommunens invånare bor i centralorten Mullsjö. Mullsjö kommun är en pendlingskommun, vilket betyder att många av kommuninvånarna pendlar till andra kommuner för arbete. Eftersom Mullsjö kommun inte har någon gymnasieskola är det också mycket elever som pendlar till Jönköping och Falköping.

Mullsjö kommun har en omväxlande och rik natur. Stora delar av kommunen har ett nationellt värde för naturvården och utgör så kallade riksintressen. Utöver dessa finns även områden med regionalt och lokalt intresse. Det är lätt att ägna sig åt friluftsliv i Mullsjö. Inom kommunen finns aktiviteter med ett flertal vandringsleder, kanotvatten och cykelleder. I Mullsjö finns också cirka 75 km preparerade skidspår, samt en av södra Sveriges bästa alpina skidanläggningar.

Framtidsutsikt

I Översiktsplan 2035 finns inget specifikt uttalat tillväxtmål, utan den föreslagna utvecklingen utgår endast utifrån olika befolkningsprognoser samt kommunens vision till år 2035 "Mullsjö 2035 – Med livsglädje och möjligheter". Visionen bygger på tre delmål, där ett av delmålen är tillväxt. Mullsjö ska vara en växande kommun som lockar både besökare, nya medborgare och företag. Kommunen ska också ha en naturnära profil.

Den framtida tätortsutvecklingen förväntas ske i Mullsjö och Sandhem. Bebyggelsenoderna Bjurbäck, Broholm och Nyhem/Stråkendalen är viktiga platser inom kommunens landsbygd som bedöms ha hög utvecklingspotential, främst vad det gäller bebyggelseutveckling, vilket också kan leda till utveckling av bättre kommunikationer och utökad service.

En ökad befolkning innebär krav på nya bostäder och insamlingssystem för avfall. Idag bor majoriteten av kommuninvånarna i småhus (74 procent), men intresset för att bygga flerbostadshus har ökat de senaste åren. Behovet av lägenheter är fortsatt stort då gruppen äldre kommer att öka enligt befolkningsprognoserna. Sortergården i Mullsjö bedöms vara lämpligt geografiskt placerad men ombyggnadsbehov finns då sortergården är äldre och sliten.

Bilaga 3

Avfallshantering i

kommunerna

Samrådsversion

Innehåll

Avfallshantering i kommunerna.....	3
Beskrivning av avfall och insamlingssystem som omfattas av kommunalt renhållningsansvar	3
Beskrivning av avfall och insamlingssystem som inte ingår i det kommunala renhållningsansvaret	8
Anläggningar för hantering och behandling av avfall.....	10

Avfallshantering i kommunerna

Beskrivning av avfall och insamlingssystem som omfattas av kommunalt renhållningsansvar

June Avfall & Miljö ansvarar för insamling, transport och återvinning eller bortskaffande av kommunalt avfall enligt 15 kap. 5 § 18 miljöbalken samt avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 12 § miljöbalken i Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner. Bolaget ansvarar för sophämtning, slamtömning och drift av sortergårdar (återvinningscentraler) och återvinningsstationer. Sophämtning och drift av sortergårdar sker i egen regi medan slamtömning och drift av återvinningsstationer sköts av extern part.

Från och med 1 januari 2027 ska alla hushåll, oavsett bostadsform, ha fastighetsnära insamling av förpackningsavfall. Totalt sett ska June Avfall & Miljö samla in sju avfallsslag fastighetsnära:

- Matavfall
- Restavfall
- Pappersförpackningar
- Plastförpackningar
- Metallförpackningar
- Glasförpackningar, färgat glas
- Glasförpackningar, ofärgat glas

Samtliga småhus och fritidshus erbjuds fastighetsnära insamling av matavfall, restavfall, förpackningar och tidningar/returpapper. Fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar/returpapper finns också i många flerbostadshus men insamlingen är inte fullt utbyggd ännu.

Som komplement till den fastighetsnära insamlingen finns ett stort antal återvinningsstationer. Företag och verksamheter i kommunerna har möjlighet att, mot betalning, lämna mindre mängder grovavfall på någon av bolagets sortergårdar. Insamlingssystem som ligger under det kommunala renhållningsansvaret samt insamlade mängder avfall beskrivs nedan.

Avfall under kommunens ansvar

Kommunen är enligt 15 kap. 13 § miljöbalken skyldig att borttransportera det avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 12 § miljöbalken. Den kommunala renhållningsskyldigheten omfattar följande avfallsslag:

- Kommunalt avfall,
- Avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, om anläggningen endast används för a) hushållspillvatten, eller b) spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållspillvatten

- Avfall från torrtoaletter och liknande lösningar, och
- Bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

15 kap. 5 § 18 miljöbalken definierar kommunalt avfall som avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Avfall från tillverkning, jord- och skogsbruk, fiske, septiktankar, avloppsnät och avloppsrensning, bygg- och rivningsavfall samt uttjänta bilar, omfattas inte av begreppet kommunalt avfall.

Insamlat kommunalt avfall (fastighetsnära) i Jönköpings kommun

Avfallssort	2023	2024	2025
Restavfall	17 528 ton	17 254 ton	17 260 ton
Matavfall	7 747 ton	8 703 ton	8 710 ton
Latrinavfall	3 ton	Uppgifter saknas	16,6 ton
Slam från enskilda avloppsanläggningar	16 343 ton	17 105 ton	17 069 ton

Källa: Avfall Web

Insamlat kommunalt avfall (fastighetsnära) i Habo kommun

Avfallssort	2023	2024	2025
Restavfall	1 592 ton	1 572 ton	1 574 ton
Matavfall	704 ton	793 ton	794 ton
Latrinavfall	1,8 ton	Uppgifter saknas	3 ton
Slam från enskilda avloppsanläggningar	3 239 ton	3 170 ton	3 443 ton

Källa: Avfall Web

Insamlat kommunalt avfall (fastighetsnära) i Mullsjö kommun

Avfallssort	2023	2024	2025
Restavfall	909 ton	887 ton	879 ton
Matavfall	402 ton	448 ton	444 ton
Latrinavfall	1,6 ton	Uppgifter saknas	2,6 ton
Slam från enskilda avloppsanläggningar	1 705 ton	1 750 ton	2 014 ton

Källa: Avfall Web

Totala insamlade mängder förpackningsavfall via fastighetsnära insamling och återvinningsstationer i Jönköpings kommun

Avfallssort	2023	2024	2025
Pappersförpackningar	2 777 ton	3 360 ton	2 834 ton
Plastförpackningar	1 481 ton	1 465 ton	1 559 ton
Metallförpackningar	295 ton	322 ton	309 ton
Färgade glasförpackningar	<i>Uppgifter saknas</i>	1 402 ton	1 253 ton
Ofärgade glasförpackningar	<i>Uppgifter saknas</i>	944 ton	1 008 ton

Källa: Avfall Web

Totala insamlade mängder förpackningsavfall via fastighetsnära insamling och återvinningsstationer i Habo kommun

Avfallssort	2023	2024	2025
Pappersförpackningar	252 ton	571 ton	402 ton
Plastförpackningar	135 ton	249 ton	234 ton
Metallförpackningar	27 ton	53 ton	46 ton
Färgade glasförpackningar	<i>Uppgifter saknas</i>	226 ton	180 ton
Ofärgade glasförpackningar	<i>Uppgifter saknas</i>	146 ton	142 ton

Källa: Avfall Web

Totala insamlade mängder förpackningsavfall via fastighetsnära insamling och återvinningsstationer i Mullsjö kommun

Avfallssort	2023	2024	2025
Pappersförpackningar	144 ton	334 ton	233 ton
Plastförpackningar	77 ton	148 ton	137 ton
Metallförpackningar	15 ton	32 ton	28 ton
Färgade glasförpackningar	<i>Uppgifter saknas</i>	139 ton	116 ton
Ofärgade glasförpackningar	<i>Uppgifter saknas</i>	93 ton	92 ton

Källa: Avfall Web

Avfallshantering för småhus

Kommunerna i June Avfall & Miljös upptagningsområde har ett fullt utvecklat insamlingssystem där samtliga småhus har fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar/returpapper genom abonnemanget FNI fyrack. FNI fyrack är ett insamlingssystem där varje hushåll får två fyrackskärl om 370 liter vardera. Med FNI fyrack källsorteras matavfall, restavfall, förpackningar och tidningar/returpapper direkt i kärnen som står i anslutning till fastighetsgränsen. Även farligt avfall i form av lampor och småbatterier kan sorteras direkt i en separat box.

FNI fyrack infördes för småhus i Jönköpings kommun 2008 och för småhus i Habo och Mullsjö kommuner 2018. Då var FNI fyrack en av flera valbara

abonnemangsformer. För att uppfylla lagkravet på att alla hushåll ska ha fastighetsnära insamling av förpackningsavfall senast den 1 januari 2027 är abonnemanget FNI fyrpack numera obligatoriskt för samtliga småhus och fritidshus i Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner. FNI fyrpack infördes hos samtliga fritidshus och hos de småhus som hade andra abonnemangsformer under hösten 2024.

Ett annat fastighetsnära abonnemang som erbjuds för småhus och fritidshus är "Trädgårdsavfall".

Avfallshantering för flerbostadshus

Flerbostadshus i kommunerna erbjuds fastighetsnära insamling av mat- och restavfall. Sedan 2026 erbjuder June Avfall & Miljö också fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och tidningar/returpapper (för nytillkomna kunder). Det vanligaste insamlingssystemet är kärl men även containrar och botten tömmande behållare förekommer. Insamlingen sker på olika sätt i anslutning till bostaden, exempelvis via ett avfallsrum inne i fastigheten, i ett separat avfallshus i anslutning till fastigheten eller via fristående kärl utomhus.

Många fastighetsägare till flerbostadshus har sedan länge erbjudit sina hyresgäster fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar/returpapper. Tidigare har denna insamling skett genom privata avfallsentreprenörer. Från och med 2024 fick kommunerna ett formellt ansvar för insamling av förpackningsavfall från hushåll samt verksamheter som är samlokaliserade med hushåll, som anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling. I samband med detta inrättade June Avfall & Miljö ett auktorisationssystem för insamling av förpackningsavfall från flerbostadshus. Sedan januari 2024 har insamlingen av förpackningar och tidningar/returpapper från flerbostadshus skett genom bolagets auktoriserade (godkända) avfallsentreprenörer. Från och med våren 2027 kommer June Avfall & Miljö att sköta denna insamling i egen regi – med egen personal och med egna fordon.

Flera fastighetsägare till flerbostadshus erbjuder också sina hyresgäster insamling av elektronik, ljuskällor och batterier i anslutning till fastigheten. Denna insamling sker genom June Avfall & Miljö's upphandlade entreprenör.

Lagkravet på att samtliga hushåll ska ha fastighetsnära insamling av förpackningsavfall senast den 1 januari 2027 innebär att befintliga flerbostadshus som idag inte har utrymmen för utsorteringar av förpackningar måste ordna detta på något sätt.

Konsumentnära insamling av farligt avfall

Vid konsumentnära insamling av farligt avfall kan kommuninvånarna lämna uttjänta elprodukter på samlingsplatser som ligger i anslutning till exempelvis butiker eller andra platser där konsumenter kan köpa produkter. En form av konsumentnära insamling är ett skåp för insamling av mindre farligt avfall, exempelvis småbatterier, lågenergilampor, glödlampor och mindre elavfall (mobiler, sladdar och eltandborstar etc.). Vid utgången av 2025 fanns den så kallade Samlaren tillgänglig i fem butiker i Jönköpings kommun.

Konsumentnära insamling av farligt avfall via Samlaren

Kommun	2023	2024	2025
Jönköpings kommun	984 kg	Uppgifter saknas	913 kg
Habo kommun	0 kg	0 kg	0 kg
Mullsjö kommun	0 kg	0 kg	0 kg

Källa: Avfall Web

Sortergårdar

Det finns sortergårdar i samtliga tre ägarkommuner. Totalt ansvarar June Avfall & Miljö för elva sortergårdar, varav nio av dessa ligger i Jönköpings kommun, en i Habo kommun och en i Mullsjö kommun. Sortergårdarna tar emot grovavfall och farligt avfall från privatpersoner/hushåll. Mot betalning kan även företag och verksamheter få lämna grovavfall till sortergårdarna.

Insamlat kommunalt avfall (grovavfall) från sortergårdarna i kommunerna Jönköping, Habo och Mullsjö

	Jönköping	Habo	Mullsjö
2023	24 735 ton	1 920 ton	1 807 ton
2024	Uppgifter saknas	Uppgifter saknas	Uppgifter saknas
2025	26 646 ton	2 644 ton	2 069 ton

Källa: Avfall Web

Mobil insamling

Mobil insamling av avfall är tillfälliga insamlingsmöjligheter av vissa avfallsfraktioner på utvalda platser och tider. Insamlingen består vanligtvis av en lastbil som förflyttar sig runt mellan olika platser. Eftersom det inte går att lämna farligt avfall på sortergårdarna i Bottnaryd och Tenhult kommer farligt avfall-bilen till dessa sortergårdar vid ett par tillfällen per år. Vid dessa tillfällen har privatpersoner möjlighet att lämna farligt avfall till bilen. June Avfall & Miljö erbjuder även lösningar där abonnenterna kan beställa separat hämtning av farligt avfall från fastighet mot en kostnad. Detsamma gäller övrigt grovavfall från hushåll och bygg- och rivningsavfall som inte har producerats i en yrkesmässig verksamhet.

Insamlade mängder med farligt avfall-bilen

Farligt avfall	2023	2024	2025
Bottnaryd och Tenhult sortergårdar	5 178 kg	5 314 kg	4 766 kg

Källa: Avfall Web

Papperskorgar och källsortering i offentlig miljö

Alla tre kommuner har papperskorgar i offentlig miljö, som exempelvis på torg och i parker. Avfallet som samlas in i papperskorgarna går till energiåtervinning.

Från och med den 1 januari 2026 ska kommunen samla in förpackningsavfall på torg och parker samt på andra platser där det uppkommer betydande mängder förpackningsavfall, och där kommunen har renhållningsansvar enligt 2 § lagen (1998:814) om gaturenhållning och skyltning. Uppbyggnaden av denna insamling pågår i de tre kommunerna.

Tömning av papperskorgar i offentlig miljö samt insamling av förpackningsavfall på torg och parker ansvarar Gata/Park-avdelningen i respektive kommun för.

Beskrivning av avfall och insamlingssystem som inte ingår i det kommunala renhållningsansvaret

Det finns avfall som regleras av producentansvar enligt 15 kap. 32 § miljöbalken. Producentansvaret är ett lagstiftat styrmedel, där tanken är att det ska motivera producenterna att ta fram resurssnåla produkter som inte innehåller miljöfarliga ämnen samt är lätta att återvinna. Producentansvaret gäller för batterier, bilar, däck, elutrustning, förpackningar, våtservetter, vissa tobaksvaror och filter, ballonger samt fiskeredskap som innehåller plast.

Sedan den 1 januari 2024 ansvarar kommunerna för insamlingen av förpackningsavfall från hushåll. Producenterna ansvarar för att finansiera kommunernas insamling och för mottagning, sortering och materialåtervinning av de insamlade förpackningarna. Den här modellen bygger på producentansvar och principen om att förorenaren ska betala.

Även om kommunen inte ansvarar för avfall som omfattas av producentansvar arbetar June Avfall & Miljö med åtgärder för att främja utsortering av detta material, exempelvis:

- Erbjuder småhus och fritidshus fastighetsnära insamling som främjar utsortering av ljuskällor och batterier.
- Informera kommuninvånarna om var det går att lämna avfall som omfattas av producentansvar och övrigt avfall som sortergårdarna inte har möjlighet eller tillstånd för att ta emot.
- I samråd med producenterna, kontinuerligt utveckla sortergårdarna med fraktioner som omfattas av producentansvar för att underlätta för hushållen.

Insamlade mängder avfall som Jönköpings kommun inte ansvarar för

Avfallssort	2023	2024	2025
Elavfall	1 360 ton	Uppgifter saknas	1 652 ton
Bärbara batterier	62 ton	Uppgifter saknas	75 ton
Bilbatterier	83 ton	Uppgifter saknas	87 ton
Däck	61 ton	75 ton	86 ton

Källa: Avfall Web

Insamlade mängder avfall som Habo kommun inte ansvarar för

Avfallssort	2023	2024	2025
Elavfall	86 ton	Uppgifter saknas	94 ton
Bärbara batterier	3,1 ton	Uppgifter saknas	1,8 ton
Bilbatterier	7,6 ton	Uppgifter saknas	8,7 ton
Däck	- ton	- ton	- ton

Källa: Avfall Web

Insamlade mängder avfall som Mullsjö kommun inte ansvarar för

Avfallssort	2023	2024	2025
Elavfall	98 ton	Uppgifter saknas	114 ton
Bärbara batterier	1,7 ton	Uppgifter saknas	1,4 ton
Bilbatterier	4,3 ton	Uppgifter saknas	6,7 ton
Däck	- ton	- ton	- ton

Källa: Avfall Web

Återvinningsstationer

1 januari 2024, då kommunerna fick ansvar för att samla in hushållens förpackningsavfall, tog June Avfall & Miljö över samtliga återvinningsstationer i Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner från Förpackningsinsamlingen AB (FTI). Detta eftersom kommunen från och med 1 januari 2024 till och med utgången av 2026 ska samla in hushållens förpackningsavfall:

1. genom fastighetsnära insamling, eller
2. genom återvinningsstationer (s.k. lättillgängliga insamlingsplatser i lagstiftningen).

Från och med 1 januari 2027 ska alla hushåll ha fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och då ska kommunen endast samla in skrymmande förpackningsavfall på återvinningsstationerna.

På återvinningsstationerna finns det möjlighet att källsortera pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar, ofärgade glasförpackningar, färgade glasförpackningar och tidningar/returpapper. Återvinningsstationerna är obemannade och kan användas av småhusägare, fritidshusägare och boende i flerbostadshus. Verksamheter får inte använda återvinningsstationerna.

1El-Kretsen ansvarar för insamling av batterier och batteriholkar finns på alla återvinningsstationer. Även textilier kan lämnas på vissa återvinningsstationer där den mottagande organisationen ansvarar för insamlingen.

Övrigt avfall från industrier och verksamheter

I en verksamhet kan det uppstå olika typer av avfall; kommunalt avfall och verksamhetsavfall. Avfall som uppkommer i restauranger, storkök, caféer samt avfall som uppkommer i verksamheters personalutrymme räknas som kommunalt avfall och går därmed under det kommunala renhållningsansvaret. Till verksamhetsavfall räknas allt övrigt avfall som uppstår i verksamheter som industrier, butiker m.m. Detta avfall utgör inte kommunalt avfall eller därmed jämförligt avfall och ingår inte i det kommunala renhållningsansvaret. På June Avfall & Miljös sortergårdar har företag och verksamheter möjlighet att lämna en mindre mängd verksamhetsavfall mot avgift. Företag och verksamheter har inte möjlighet att lämna farligt avfall och bolaget har rätt att neka dem att lämna farligt avfall på sortergårdarna. Undantaget är elavfall som omfattas av producentansvar. Detta elavfall har företag och verksamheter möjlighet att lämna kostnadsfritt på bolagets sortergårdar eftersom sortergårdarna är godkända mottagningsplatser för El-Kretsen.

Anläggningar för hantering och behandling av avfall

Hur vi väljer att behandla och hantera det avfall som uppstår i samhället avgör hur långt upp vi når i avfallshierarkin. Avsnitten nedan beskriver hur June Avfall & Miljö arbetar enligt avfallshierarkins olika steg samt vilka anläggningar det finns för hantering och behandling av avfall.

Återanvändning

För att arbeta enligt avfallshierarkin behöver det skapas så lite avfall som möjligt. Återanvändning av befintliga produkter innebär att nyköp kan undvikas. Detta resulterar i sin tur i minskad miljöpåverkan från produktionen. Återanvändningen av befintliga produkter resulterar också i minskad miljöbelastning från avfallshanteringen, då det finns mindre avfall att ta hand om.

På flera av June Avfall & Miljös sortergårdar finns prylbodar utplacerade. Saker som lämnas in sorteras ut och lämnas vidare till försäljning via ett antal välgörenhetsorganisationer som bolaget samarbetar med. På Jönköpings sortergård finns även en byggbod utplacerad. I byggboden kan kunder både lämna och hämta överblivet (men användbart) byggmaterial. Insamling av textil finns på samtliga sortergårdar. Majoriteten av den insamlade textilen går till biståndsinsatser. Resterande mängder av den insamlade textilen återvinns genom att användas i nya produkter i bilindustrin, går till materialåtervinning eller skickas till energiåtervinning.

¹Sedan 1 januari 2022 är returpapper avfall under kommunalt ansvar och omfattas inte av producentansvar. June Avfall & Miljö hyr in sig på återvinningsstationerna och har avtal med privat entreprenör för insamling av returpapper på återvinningsstationerna.

Materialåtervinning

Genom materialåtervinning kan avfallet som uppstår från uttjänta produkter användas som en resurs och därmed ersätta nyproducerade material. Använda förpackningar kan bli nya förpackningar. Gamla kläder kan bli ny textil. Detta innebär inte bara en besparing av jordens råvaror, utan också en besparing av energi.

På Miljöhantering i Jönköping lastas uttjänat material från sortergårdar och förpackningar som sopbilarna samlat in från småhus om, innan transport sker till återvinningsanläggning för respektive materialslag. Miljöhantering i Jönköping tar även emot slam från enskilda avlopp i kommunerna. Slammet separeras till en fast fas och en blöt fas. Den fasta fasen torkas och förbränns sedan i Jönköping Energis kraftvärmeverk på Torsvik. Den blöta fasen behandlas först i externslammottagningen och sen vidare i våtmarken på Miljöhantering i Jönköping, där även övrigt förorenat vatten från verksamheten behandlas, innan det släpps ut i recipient.

June Avfall & Miljö transporterar även matavfall och trädgårdsavfall för behandling till Kanadavia Inovas biogasanläggning i Jönköpings kommun. Mat- och trädgårdsavfallet genomgår en röttningsprocess där biogas, biogödsel och en jordförbättringsprodukt bildas. Biogasen används som drivmedel i till exempel bilar och bussar, medan biogödseln används som gödningsmedel i jordbruket. Jordförbättringsprodukten används av Jönköpings kommun för tillverkning av ny jord.

Energiåtervinning

Det avfall som inte kan materialåtervinnas går istället till förbränning. Genom förbränning av avfall kan energi i form av el och fjärrvärme utvinnas. Energiåtervinning av avfall resulterar i minskad användning av energi från olja, kol eller träbränsle, vilket innebär en besparing av jordens resurser.

June Avfall & Miljö samlar in material som inte går att återanvända eller materialåtervinna från hushåll och sortergårdar. Detta material kallas för restavfall. Restavfallet skickas till den avfallseldade pannan på Jönköping Energis kraftvärmeverk på Torsvik. Här förbränns restavfallet och blir till el och varmvatten till fjärrvärmenätet. Idag har delar av avfallet fossilt ursprung i form av exempelvis plast, textil och gummi. För att den el och fjärrvärme som produceras ska bli helt fossilfri behöver avfall som energiåtervinns bli fritt från fossila material. Att minska den mängd plast som hamnar i restavfallet är därför en prioriterad fråga och då är god källsortering nödvändig. Maskinell eftersortering av restavfall är ytterligare exempel på en åtgärd som kan bidra till minskad plast i restavfallet. Problemet med plast är att det är ett komplext material som kan anta många olika former. Det finns tusentals varianter och en plastprodukt kan bestå av flera olika plaster eller plast blandad med annat material. Med dagens teknik går det inte att materialåtervinna alla dessa varianter av plast och då är energiåtervinning den bästa behandlingsmetoden.

Som komplement till den avfallseldade pannan finns en biobränsleeldad panna på Torsvik som är igång under de kalla månaderna. I biobränslepannan används rester från skogsindustrin som bränsle.

Deponering

Det avfall som inte kan återanvändas eller återvinnas läggs på deponi. Deponering innebär att avfallet läggs på soptipp. Deponering är det lägsta steget i avfallshierarkin och tillämpas endast om det inte finns några andra alternativ till avfallshantering.

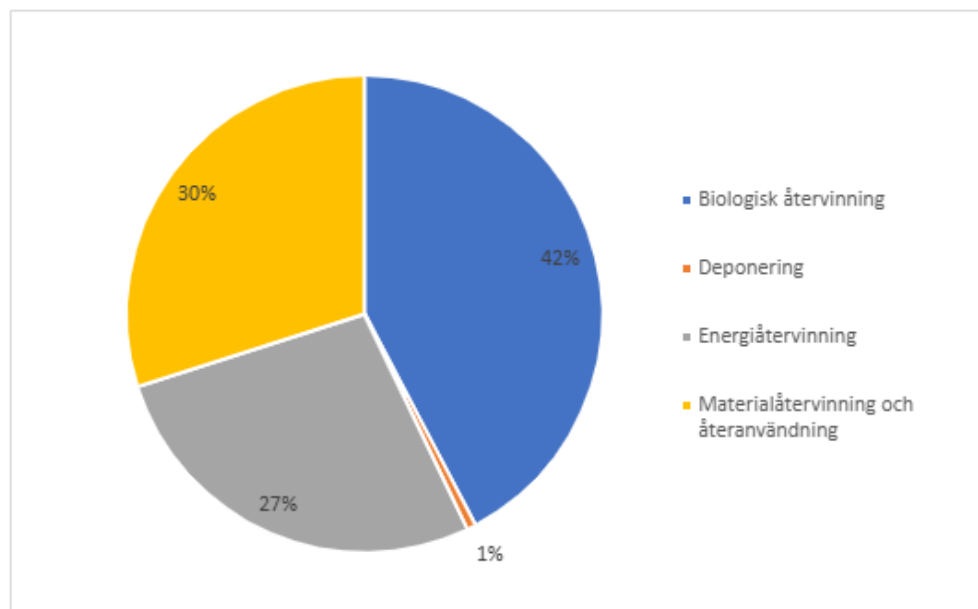
På Miljöhantering i Jönköping finns både en gammal deponi som håller på att sluttäckas och aktiva deponier som tar emot avfall som går till deponering. De aktiva deponierna tar emot både icke farligt avfall och farligt avfall. Lakvatten från deponierna samlas in och behandlas.

I bilaga 6 finns information om nedlagda deponier i kommunerna.

Behandlingsmetod för insamlat avfall i June Avfall & Miljös verksamhetsområde

Under 2025 samlade June Avfall & Miljö totalt in 93 656 ton avfall. I statistiken finns en felmarginal gällande textilavfall eftersom statistik för all insamlad textil saknas. Behandlingsmetoderna för detta avfall redovisas i figuren nedan. Insamlat slam från enskilda avloppsanläggningar ingår i biologisk återvinning. Elavfall och batterier har räknats som att det materialåtervinns. Gällande övrigt farligt avfall har allt räknats som att det energiåtervinns trots att det finns flera olika behandlingsmetoder beroende på typ av farligt avfall.

Behandlingsmetoder för insamlat avfall 2025

Ovanstående diagram visar hur de olika behandlingsmetoderna är uppdelade: 42 % biologisk återvinning, 30 % materialåtervinning och återanvändning, 27 % energiåtervinning och 1 % deponering.

Bilaga 4

Framtidens

avfallshantering

och avfallsflöden

Samrådsversion

Innehåll

Framtidens avfallshantering och avfallsflöden.....	3
Avfallsflödenas framtida utveckling	3
Behov av förändrad infrastruktur för avfallshantering	3
Bolaget bedömer att följande utvecklingsbehov finns inom kommunerna:.....	4

Framtidens avfallshantering och avfallsflöden

Avfallsflödenas framtida utveckling

EU vill styra om till en mer cirkulär ekonomi och har därför skärpt återvinningsmålen i avfallslagstiftningen. Vid utgången av år 2025 ska minst 55 procent av det kommunala avfallet i EU återvinnas till nytt material. Målet ökar till 60 procent år 2030 och till 65 procent år 2035. Målen gäller materialåtervinning inklusive förberedelse för återanvändning. 2023 var det endast knappt 40 procent av det kommunala avfallet som materialåtervanns eller förbereddes för återanvändning i Sverige.

Nationell statistik visar att den totala mängden behandlat kommunalt avfall (kg per person) successivt har minskat mellan 2020–2024. Mellan 2023 och 2024 har andelen kommunalt avfall som energiåtervunnits minskat något medan andelen hushållsavfall som genomgått biologisk återvinning har ökat något.

I June Avfall & Miljös upptagningsområde går det att se samma trend. Mellan 2019 och 2025 har mängden restavfall som bolaget samlar in fastighetsnära från hushåll och verksamheter successivt minskat något. 1 januari 2024 blev utsortering av matavfall obligatoriskt och sedan dess har mängden matavfall som bolaget samlar in fastighetsnära ökat. Att mängden fastighetsnära insamlat restavfall minskar förklaras inte bara av att matavfallet sorteras ut i en högre grad, utan beror även sannolikt på att bolaget successivt bygger ut den fastighetsnära insamlingen av förpackningsavfall. När fastighetsnära insamling av förpackningsavfall införs minskar mängden restavfall eftersom hushållen då ska sortera ut förpackningarna i rätt fraktion istället för att slänga dem i restavfallet. Detta antas även vara förklaringen till att mängden förpackningar som bolaget har samlat in fastighetsnära under 2025 har ökat med nästan 9 procent jämfört med 2024.

Under 2025 registrerades 578 169 besök på bolagets 11 sortergårdar, vilket är det högsta antal som hittills har uppmätts och innebär en ökning med cirka 3 procent jämfört med 2024. Den totala mängden grovavfall (exkl. textilavfall) som lämnats in på sortergårdarna är i nivå med de mängder som lämnades in under 2024. Under 2025 minskade mängden inlämnat restavfall med nästan 10 procent jämfört med 2024. Minskningen av restavfall återspeglas i ökade mängder inom övriga grovavfallsfraktioner och är förhoppningsvis en indikation på en förbättrad utsortering.

Behov av förändrad infrastruktur för avfallshantering

Under 2019 utförde en extern konsult en omfattande utredning av June Avfall & Miljös samtliga sortergårdar. Syftet med uppdraget var att utreda hur grovavfall och farligt avfall från hushållen hanteras i dagsläget och hur detta bör hanteras i framtiden för att anpassas till verksamhetens och upptagningsområdets förutsättningar och behov.

Mängden kommunalt avfall som uppstår är starkt förknippat med BNP, inte bara i Sverige utan i hela Europa. Desto större inkomst invånarna har, desto mer ökar

också konsumtionen, vilket i sin tur resulterar i mer avfall. Genom att öka återbruket minskar behovet av nyköp, samtidigt som uttjänta produkter återigen kommer till användning. Utredningen visar att möjligheten till återbruk inom verksamhetsområdet inom tid behöver öka. Under 2025 har June Avfall & Miljö stärkt sitt arbete med återbruk och cirkularitet genom olika satsningar. Dels har bolaget etablerat den tillfälliga butikssatsningen *Prylboden The Store* i centrala Jönköping, dels har bolaget besökt olika platser med den mobila *Prylboden POP-UP*. Satsningarna syftar till att påverka kommuninvånarna mot en hållbar konsumtion genom att informera om, och möjliggöra återbruk.

Hur infrastrukturen planeras påverkar avfallshantering. Det är därför viktigt att avfallshantering ingår i samhällsplaneringen, till exempel vid planering av byggnation vid nya bostadsområden. I alla tre kommuner finns ett behov av att utveckla infrastrukturen för avfallshantering. Ökad befolkningsmängd och förtätning av städer påverkar avfallshantering. Det kan bli svårigheter för sopbilarna att ta sig fram i stadskärnan. Alternativa insamlingssystem kan därför behöva utvärderas i framtiden. I dagsläget är bolagets insamling av grovavfall framför allt anpassat för invånare med bil. I framtiden behöver tillgängligheten för invånare utan bil att öka. Vid exploatering av nya områden måste det beaktas att nödvändiga markutrymmen finns för eventuellt konsumentnära insamling av olika avfallsslag. Det ska vara smidigt för hushållen att lämna sitt avfall, samtidigt som framkomligheten för sopbilarna ska vara god, för att skapa en så effektiv och säker avfallshantering som möjligt. Då insamling av avfall kräver tillgång till ytor, behöver June Avfall & Miljö aktivt delta i planprocesserna inom kommunerna och bevaka så att ytor avsätts för avfallsinsamling (oavsett insamlingsmetod) i översiktsplaner och detaljplaner.

Bolaget bedömer att följande utvecklingsbehov finns inom kommunerna:

- Utforma insamlingssystem som klarar kommande lagkrav, till exempel fortsatt utbyggnad av den fastighetsnära insamlingen av förpackningsavfall i flerbostadshus.
- Arbeta mer med behovsanpassad tömning och ruttoptimering.
- Utveckla och utöka insamlingslösningar för återbruk och cirkulära flöden.
- Ökat fokus på utsorteringskvalitet genom till exempel insamlingslösningar som gör det lätt att göra rätt och tydligare återkoppling till fastighetsägare/hushåll.
- Fördjupa arbetet med de kommunala förvaltningar som hanterar bygglov och detaljplaner för att i ett tidigt skede vara med och planera för ett effektivt omhändertagande av avfall i nya fastigheter och stadsdelar.

När det gäller behandlingsanläggningar så bedöms nuvarande anläggningar, i form av kraftvärmeverket på Torsvik, Miljöhantering i Jönköping samt Kanadevia Inovas biogasanläggning ha tillräcklig kapacitet för omhändertagande av kommunalt avfall från de tre kommunerna under planperioden. En stor del av det grovavfall som lämnas till sortergårdarna, liksom förpackningsavfallet går till återvinningsanläggningar på andra orter.

Bilaga 6

Nedlagda deponier

Samrådsversion

Innehåll

Nedlagda deponier	3
Klassificering enligt MIFO:	3
Nedlagda deponier i Habo kommun	4
Nedlagda deponier i Mullsjö kommun.....	5
Nedlagda deponier i Jönköpings kommun	6

Nedlagda deponier

Inom kommunerna Jönköping, Habo och Mullsjö finns det totalt 75 stycken identifierade nedlagda deponier. Identifierade deponier har tilldelats en branschklass BKL1, 2, 3 eller 4. Nedlagda deponier kan påverka miljön och människors hälsa negativt genom föroreningar av mark, grund- och ytvatten samt utsläpp av deponigas. Äldre deponier har dessutom vanligtvis en sämre placering utifrån miljösynpunkt än de som är i drift idag. Äldre deponier behöver därför identifieras och riskklassas. De områden som innebär en risk för människors hälsa och för miljön behöver även åtgärdas.

Inventering och klassning av förorenade områden genomförs enligt Naturvårdsverkets MIFO klassning (Metodik för Inventering av Förorenade Områden). I vissa fall har enklare metoder använts utifrån ett relativt bristfälligt underlag. Även de deponier som bedömts med enklare metoder har delats in i riskklasser betecknade 1–4 med liknande betydelse som MIFO-standardens.

Klassificering enligt MIFO:

- Klass 1 – Mycket stor risk
- Klass 2 – Stor risk
- Klass 3 – Måttlig risk
- Klass 4 – Låg risk

Nedlagda deponier i June Avfall & Miljös verksamhetsområde presenteras i tabellerna 8–10 nedan med information om kommun, deponins namn, fastighetsbeteckning, verksamhetsutövare, MIFO-klassificering, risk för olägenhet enligt annan metod samt vidtagna/planerade åtgärder där kommunen varit verksamhetsutövare.

Nedlagda deponier i Habo kommun

Deponins namn	Fastighetsbeteckning	Verksamhetsutövare	MIFO-klassificering	Risk för olägenheter enligt annan metod	Vidtagna och planerade åtgärder där kommunen varit verksamhetsutövare
Baskarp	Sibbatorp 1:36		3		Övertäckt.
Furusjö-lindhult	Furusjö 2:2		2		Övertäckt. MIFO fas 2 genomförd. Kontrollprogram pågår.
Västerkärr	Brännåsen 1:2		3		Övertäckt. Inga krav på ytterligare åtgärder.
Brandstorp torkelsryd	Häldeholm 1:8		3		Övertäckt.
Tubbered	Bränninge 3:20		2		Övertäckt. MIFO fas 2 genomförd. Kontrollprogram pågår.
Sibbabo	Sibbabo 1:6		BKL2		Verksamhet avslutad 2008. Övertäckt till 90 %. Kontrollprogram efter sluttäckningen finns, nytt KP kommer att tas fram.

Nedlagda deponier i Mullsjö kommun

Deponins namn	Fastighetsbeteckning	Verksamhetsutövare	MIFO-klassificering	Risk för olägenheter enligt annan metod	Vidtagna och planerade åtgärder där kommunen varit verksamhetsutövare
	Havstenshult 1:49	Mullsjö kommun	3		MIFO fas 2 undersökning genomförd. Kontrollprogram pågår.
	Gyljeryd 1:32	Mullsjö kommun	3		MIFO fas 2 undersökning genomförd. Kontrollprogram pågår.
Vattenverket	Prästbolet 4:1	Mullsjö kommun	BKL 2		
Sandhems tipp	Kylle 1:1	Mullsjö kommun	MKM		MIFO fas 2 undersökning genomförd. Kontrollprogram pågår.
	Lilla Bråared 1:4	Mullsjö kommun	3		Kontrollprogram pågår. Länsstyrelsen har tillsynen.
	Havstenshult 1:49?	Annan	3		
	Hallaströmmen 3:2 <i>Saknas i EBH-stödet</i>	Annan	3		

	Kylle 3:1		Annan	BKL3		
	Vimla 7:2 Vimla 1:57 Vimla 1:56 Vimla 1:58 Vimla 1:59		Annan	3		
	Margareteholm 1:4		Annan	BKL3		
	Prästbolet 6:1		Annan	4		Identifiering genomförd.
	Ersered 1:17		Annan	BKL3		
	Sörarp 1:6		Annan	BKL2		Identifiering genomförd.
	Prästbolet 4:14		Mullsjö kommun	BKL2		Identifiering genomförd.
	Nykyrka-Ruder 1:2		Annan	BKL2		

Nedlagda deponier i Jönköpings kommun

Deponins namn	Fastighetsbeteckning	Verksamhetsutövare	MIFO-klassificering	Risk för olägenheter enligt annan metod	Vidtagna och planerade åtgärder där kommunen varit verksamhetsutövare
Norra Unnaryds-tippen	Unnaryds Storm 2:14	Jönköpings kommun	3 (2015)	4	Kontrollprogram pågår
Gamla Nissastigen	Unnaryds Storgård 5:1	Jönköpings kommun	4 (2015)	4	Ingen åtgärd
Angerdhestra tipp	Munkabo 1:3	Annan		4	
Bondstorpsvägen Månsarp	Renstorp 1:3	Jönköpings kommun	4 (2015)	4	Ingen åtgärd
Kortgölen, Månsarp	Renstorp 1:3	Jönköpings kommun	3 (2015)	4	Kontrollprogram pågår
Boerydstippen	Boeryd 1:20	Annan		2	
Tabergstippen	Boeryd 1:3	Jönköpings kommun	3	3	Kontrollprogram pågår
Flahultsmossen	Flahult 13:1	Annan		4	
Ödestugu	Ödestugu 7:1,2	Jönköpings kommun	3 (2015)	3	Kontrollprogram pågår
Spexeryd	Norrhaga 1:1	Jönköpings kommun	4 (2015)	4	Ingen åtgärd

Moliden barnarp	Hyltena 1:11	Saknas	3 (2015)	4	Hanteras inom exploatering. Åtgärd/sanering genomförd- Bebyggd.
Hult. Hultatippen	Rogberga-Hult 5:3	Jönköpings kommun		2	Verksamhet avslutas 2008-12-31. Sluttäckning påbörjad 2015 och kommer pågå under lång tid framöver.
Månsabo, Tenhult brännugn	Ubbarp 1:29	Jönköpings kommun	3	3	MIFO fas 2 undersökning klar. Sluttäckning/åtgärd klar.
Deponeringsplats för gjuterisand		Annan			
Läsäng	Läsäng 1:12	Jönköpings kommun	3	3	Kontrollprogram pågår.
Torsvik (klockarehemmet)	Barnarp 1:12	Annan			
Torsvik (klockarehemmet)	Barnarps Kråkebo 1:6 Hyltena 1:21	Jönköpings kommun			Verksamhet påbörjad 2001 och avslutad 2005. Deponin är sluttäckt 2008 och har godkänts av länsstyrelsen. Kontrollprogram har pågått fram till hösten 2020. Kontrollprovtagning görs vart 5:e år från 2020.
Norrahammar brännugn	Flahult 21:1	Jönköpings kommun	2	2	Sluttäckning/åtgärd klar. Kontrollprogram pågår.

Tenhult	Mjäleryd 3:198	Jönköpings kommun	2	4	Undersökt enligt MIFO fas 2 inför exploatering. Hanteras inom exploatering.
Rydatippen	Ryd 6:1	Jönköpings kommun	2	4	MIFO fas 2 utförd. Nu riskklass 3. Kontrollprogram pågår.
Bottnarydstippen	Bottnaryds prästgård 1:1	Jönköpings kommun	3	4	Kontrollprogram pågår.
Bårarp, Hovslätt	Hovslätt 2:1	Jönköpings kommun	3	2	Kontrollprogram pågår.
Pajabgropen Klämmestorp	Klämmestorp 1:27	Jönköpings kommun	3	2	Kontrollprogram pågår.
Klämmestorp grop för kemikalieavfall	Klämmestorp 1:27	Jönköpings kommun	3	2	Kontrollprogram pågår.
Sjövik	Sjövik 1:2, Bankeryd	Jönköpings kommun	4	2	Ingen åtgärd.
Bankeryd	Backen Västergård 1:1 m.fl.	Jönköpings kommun	2	2	MIFO fas 2 utförd. Sluttäckning/åtgärd klar.
Rogberga	Riddersberg 1:5	Annan		4	
Kniphammaren	Kniphammaren	Saknas		1	Har kontrollprogram. Deponin åtgärdades under åren 2000-2001 och är nu slutbehandlad.
Hällstorp	Hällstorp 1:18 Spånshult 1:5	Annan	3	4	

Ljungarum västra	Ljungarum 2:4	Jönköpings kommun	3	3	Kontrollprogram pågår.
Ljungarum östra	Ljungarum 2:4, eventuellt 2:3	Jönköpings kommun	3	2	Undersökt enligt MIFO fas 2 under 2014/2015 (rapport 2016). Fortsatt i riskklass 3 efter undersökningen. Riskklassen baseras främst på att odling skett på deponin. Idag är arrendatorn informerad och ingen odling sker på platsen. Området är inhägnat med hjälp av trädplantering. Området är intressant som ett framtida exploateringsområde.
Haga	Råslätt Haga 3:1 inklusive Gräshagen och Jordbron	Jönköpings kommun	2	2 (1997)	Kontrollprogram med avseende på eventuell spridning av förorening till Tabergsån pågår sedan hösten 2016.
Munksjön	Munksjön	Annan		2	
Framnäs, södra delen av Kålgårdsområdet	Kålgårdsområdet	Jönköpings kommun	2	2	Kontrollprogram pågår med avseende på spridning i grundvatten samt deponigas.
Huskvarna	Huskvarna 4:1, 4:12, 4:14, Gråbo 1:1-3	Jönköpings kommun	2	2	Undersökning har utförts på vapenvallen och Sotarevallen under 2014/2015. Sedan våren 2017 har områden längs Huskvarnaån undersökts i ett kontrollprogram som främst har

					syftet att kontrollera eventuell spridning till Huskvarnaån.
Hakarp	Jöransberg 1:309	Jönköpings kommun	3	3	Kontrollprogram pågår.
Slamtippen Carlsfors	Jöransberg 1:8	Annan	3 (2016)	2	Kontrollprogram pågår.
Carlsfors bruk	Carlsfors 3:2	Annan	3 (2016)	2	Kontrollprogram pågår.
Före detta Ebbes bruk	Ebbes 13	Annan		4	Ej kommunal tipp. Detta har dokumenterats och bekräftats även av Miljö- och hälsoskyddskontoret. Jönköpings kommun utför alltså ingen ytterligare inventering.
Brunnstorp	Brunnstorp 3:13	Annan			
Lekeryd	Lekeryd 1:1	Jönköpings kommun	2	4	MIFO fas 2 utförd. Riskklass 3. Kontrollprogram pågår.
Svarttorp	Svarttorp 5:5,2	Jönköpings kommun	4 (2016)	4	
Lertaget ö vistadal	Lyckås 2:1	Jönköpings kommun	2 (2016)	4	MIFO fas 2 utförd. Kontrollprogram avslutat pga inga föroreningar. Täckningsåtgärd av synligt avfall planeras.
Målskog Bankeryd	Målskog 10:1	Jönköpings kommun	3	4	Kontrollprogram pågår.

Järsnäs	Järsnäs 5:1,2	Jönköpings kommun		4	Ingen deponi har hittats.
Gränna	Jorstorp 4:3	Jönköpings kommun	3	4	Kontrollprogram pågår.
Gränna	Jorstorp 4:2, Norra Boarp 1:5	Jönköpings kommun	3	4	Deponin Norra Boarp har gått igenom en sluttäckningsprocess. Sluttäckningen har inte bedömts tillräcklig enligt Länsstyrelsen och en undersökning gjordes av sluttäckningen 2015. Ytterligare täckning kommer att krävas. Kontrollprogram pågår med avseende på grundvatten. Kompletterande täckning pågår och bedöms avslutas vår 2026.
Gränna galgen	Galgen	Jönköpings kommun	3	4	Kontrollprogram pågår.
Visingsö	Visingsborg 3:1	Jönköpings kommun	4	4	Ingen ytterligare åtgärd.
Visingsö	Visingsö Prästgård	Jönköpings kommun	4	4	Ingen ytterligare åtgärd.
Örserum	Örserum 5:17	Jönköpings kommun	3	2	Undersökt enligt MIFO fas 2 under 2014/2015 (rapport 2016). Har efter undersökning riskklassats som riskklass 3. Ingen åtgärd eller vidare undersökning planeras. Kontrollprogram pågår.

Klosterfabriker AB, Attarpsanläggningen		Annan		4	
--	--	-------	--	---	--

Bilaga 7

Undersökning av

betydande

miljöpåverkan

Samrådsversion

Innehåll

Inledning	3
Avgränsningar och alternativ	3
Avgränsning.....	3
Planförslaget.....	4
Nollalternativ	4
Miljöbedömning efter målområde med tillhörande effektmål	5
Målområde 1: Minska avfallsmängderna.....	5
Målområde 2: Från Avfall till resurs.....	5
Målområde 4: Nedskräpning	7
Sammanfattande bedömning	8

Inledning

June Avfall & Miljö AB är ett kommunalt avfallsbolag som bildades 1 januari 2018. Bolaget ägs av Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner. Bolaget ansvarar för sophämtning, slamtömning och drift av sortergårdar (återvinningscentraler) och återvinningsstationer i de tre kommunerna. Bolaget äger och driver 11 sortergårdar.

Enligt 15 kap. 45 § miljöbalken ska det i varje kommun finnas en aktuell avfallsplan som antas av kommunfullmäktige. June Avfall & Miljö's ägarkommuner har en gemensam sådan. Enligt avfallsförordningen ska avfallsplanen uppdateras minst vart sjätte år. Nuvarande avfallsplan gäller till och med 2026. Under 2026 påbörjades arbetet med den reviderade avfallsplanen 2027–2030.

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken ska en kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I 2–6 §§ miljöbedömningsförordningen finns bestämmelser om vilka planer som ska och inte ska antas medföra betydande miljöpåverkan samt underlag för att bedöma betydande miljöpåverkan. Avfallsplan 2027–2030 uppfyller inte förutsättningarna för betydande miljöpåverkan och kommunen ska därför undersöka om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Hur undersökningen ska gå till regleras i 5 § miljöbedömningsförordningen. Enligt 6 kap. 7 § miljöbalken ska kommunen efter undersökningen i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om undersökningen visar att planens genomförande innebär en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras.

När June Avfall & Miljö upprättade Avfallsplan 2023–2026 under 2022 gjordes en undersökning av betydande miljöpåverkan. Resultatet var att avfallsplanens genomförande inte bedömdes medföra någon betydande miljöpåverkan och någon strategisk miljöbedömning behövde inte genomföras.

Bolaget bedömer i samråd med Länsstyrelsen i Jönköpings län att undersökningen av betydande miljöpåverkan fortfarande är aktuell. Detta eftersom kommande avfallsplan inte anger några förutsättningar för tillkommande tillståndspliktiga avfallsverksamheter.

I detta dokument redovisas därför resultatet av undersökningen som gjordes 2022, men utifrån de reviderade effektmålen i Avfallsplan 2027–2030.

Avgränsningar och alternativ

Avgränsning

Undersökningen avser inte avfallshanteringens totala miljökonsekvenser utan endast de konsekvenser som kan uppstå till följd av de målområden och effektmål som presenteras i avfallsplanen. Bedömningen tar därför ingen hänsyn till kommande anläggningar, utan dessa bedöms i samband med prövning enligt miljöbalkens regler om tillstånd och anmälan av miljöfarlig verksamhet. Den

geografiska avgränsningen avser Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner. Giltighetstiden för den reviderade avfallsplanen är 2027–2030. Bedömningarna avser därför tiden fram till och med 2030.

Planförslaget

Avfallshantering i sig är en åtgärd som syftar till att minimera negativa effekter för människa och miljö. Avfallsplan 2027–2030 presenterar mål och ger förslag på åtgärder inom tre målområden; Minska avfallsmängderna, Från avfall till resurs och Nedskräpning. Den totala effekten av avfallsplanen bedöms vara positiv ur miljösynpunkt. Givetvis ger avfallshanteringen i sig upphov till vissa negativa miljöeffekter, främst till följd av miljöpåverkan från transporter. Sett till helheten så kommer dock avfallsplanens totala effekt att ge en positiv påverkan på miljön. Detta eftersom syftet med avfallsplanen är att främja en god resurshushållning genom mål och åtgärder som tar avfallshanteringen uppåt i avfallshierarkin och mot mer cirkulära flöden. Avfallsplanens inriktning främjar en hållbar utveckling och tar väl hänsyn till globala såväl som nationella och lokala miljömål.

Avfallsplan 2027–2030 har i de flesta avseenden ett liknande upplägg som Avfallsplan 2023–2026 när det gäller val av målområden. I den nya avfallsplanen har dock målområdet Minska miljöpåverkan från avfallsverksamheten strukits. Mål och åtgärder som rör June Avfall & Miljös eget miljöarbete hanteras istället inom bolagets verksamhetsplanering. Effektmålen i avfallsplanen utgår i stor utsträckning från gällande etappmål, globala mål och frivilliga mål från Avfall Sverige etc.

I Avfallsplan 2027–2030 ges endast förslag på åtgärdsområden och istället för att fastställa detaljerade åtgärder i avfallsplanen kommer June Avfall & Miljö att, i samverkan med ägarkommunerna, ta fram en åtgärdsplan vartannat år. Målsättningen med en åtgärdsplan som tas fram, uppdateras och följs upp vartannat år är att det ska vara fokus på aktuella och relevanta åtgärder i arbetet med att nå de uppsatta målen. Dessutom kan respektive aktör arbeta med de åtgärder som de bedömer är aktuella och genomförbara för sin organisation kommande år.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att ingen ny avfallsplan upprättas för Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner. Någon åtgärdsplan med åtgärder och aktiviteter för att nå målen i den reviderade avfallsplanen kommer då inte heller att tas fram. Arbetet kommer att fortsätta i enlighet med Avfallsplan 2023–2026. Nollalternativet innebär då i princip att det blir en fortsatt avfallshantering utan nya mål och åtgärder och där avfallshanteringen i June Avfall & Miljös upptagningsområde inte kommer att ta ytterligare steg uppåt i avfallshierarkin.

Miljöbedömning efter målområde med tillhörande effektmål

Nedan följer en kortfattad bedömning av avfallsplanens miljöpåverkan utifrån planens uppsatta målområden och effektmål.

Målområde 1: Minska avfallsmängderna

Målområdets syfte är att minska mängden avfall som uppstår. När avfallsmängderna minskar, minskar även den miljöpåverkan som uppstår vid nyttjandet av energi- och materialresurser vid produktion. Likaså får avfallssystemet mindre avfallsmängder att hantera, vilket resulterar i färre transporter, minskade utsläpp, minskad klimatpåverkan och minskad spridning av miljöskadliga ämnen. Målområdet bedöms medföra en positiv miljöpåverkan.

Effektmål 1:1

Till år 2030 ska mängden restavfall, som hämtas fastighetsnära hos småhus, fritidshus och flerbostadshus, minska med 30 procent per person, jämfört med år 2023.

Bedömning

Positiv miljöpåverkan. Minskade avfallsmängder innebär ett minskat behov av resurser, minskat behov av transporter och ett minskat behov av energi för material- och energiåtervinning. Det leder till minskade utsläpp av växthusgaser. Genom att minska matsvinnet kommer även den totala miljöpåverkan från livsmedel att minska. Effektmålet bedöms inte innebära någon negativ miljöpåverkan.

Effektmål 1:2

Senast år 2030 ska mängden restavfall från sortergårdarna ha minskat med 20 viktprocent, jämfört med år 2025.

Bedömning

Positiv miljöpåverkan. Minskade avfallsmängder innebär ett minskat behov av resurser, minskat behov av transporter och ett minskat behov av energi för material- och energiåtervinning. Det leder till minskade utsläpp av växthusgaser. Behandlingskostnaderna för energiåtervinning kommer att minska. Effektmålet bedöms inte innebära någon negativ miljöpåverkan.

Målområde 2: Från avfall till resurs

Målområdets syfte är att återanvända och återvinna mer av det avfall som redan har uppkommit och återinföra det i kretsloppet så att det på nytt kan användas som en resurs. Genom att förlänga produkters liv och genom att ta tillvara på det avfall som uppstår och använda det vid tillverkning av nya produkter, minskar utsläppen av växthusgaser eftersom en mindre mängd jungfruliga råvaror behövs. Ökat nyttjande av redan uppstått avfall kommer även resultera i mindre avfallsmängder

vilket ger en positiv miljöpåverkan. Den negativa miljöpåverkan bedöms som liten och är främst kopplad till risk för ökat antal transporter av olika typer av avfall. Med ökad utsorteringsgrad kan behovet av transporter till olika behandlingsanläggningar komma att öka. Vinsten av materialåtervinningen bedöms dock vara större än dess negativa konsekvenser.

Effektmål 2:1

Senast år 2030 ska minst 60 procent av det insamlade avfallet förberedas för återanvändning och materialåtervinning.

Bedömning

Positiv miljöpåverkan. Genom återanvändning förlängs livet på våra produkter vilket sparar på resurser och bidrar till ett mer cirkulärt samhälle. Med större andel återanvändning och materialåtervinning minskar behovet av nya råvaror för att tillverka nya produkter. Detta leder i sin tur till energibesparing och minskade utsläpp av växthusgaser. Om återvinningen av material ökar kan behovet av transporter till olika behandlingsanläggningar komma att öka. Det leder i sin tur till ökade utsläpp av växthusgaser och partiklar samt ökade bullernivåer. Vinsten av materialåtervinning bedöms dock vara större än dess negativa konsekvenser.

Effektmål 2:2

- a. Minst 60 procent av restavfallet som hämtas fastighetsnära hos småhus, fritidshus och flerbostadshus ska vara rättsorterat.**
- b. Minst 40 procent av restavfallet från sortergårdarna ska vara rättsorterat.**

Bedömning

Positiv miljöpåverkan. Genom att öka sorteringsgraden av restavfallet så kan en större andel avfall materialåtervinnas istället för att förbrännas. Med större andel materialåtervinning minskar behovet av nya råvaror för att tillverka nya produkter. Detta leder i sin tur till energibesparing och minskade utsläpp av växthusgaser. Om återvinningen av material ökar kan behovet av transporter till olika behandlingsanläggningar komma att öka. Det leder i sin tur till ökade utsläpp av växthusgaser och partiklar samt ökade bullernivåer. Vinsten av materialåtervinning bedöms dock vara större än dess negativa konsekvenser.

Effektmål 2:3

- a. Andelen förpackningar i restavfallet som hämtas fastighetsnära hos småhus, fritidshus och flerbostadshus ska vara max 10 %.**
- b. Andelen matavfall i restavfallet som hämtas fastighetsnära hos småhus, fritidshus och flerbostadshus ska vara max 5 %.**
- c. Andelen förpackningar inkl. returpapper i restavfallet från sortergårdar ska vara max 10 %.**

Bedömning

Positiv miljöpåverkan. Ökad utsortering av förpackningar, matavfall och returpapper i restavfallet ökar möjligheterna till materialåtervinning. Det innebär en mindre mängd restavfall som går till förbränning och bättre hushållande av resurser. Om utsorteringen av dessa tre fraktioner ökar kan behovet av transporter till olika behandlingsanläggningar komma att öka. Det leder i sin tur till ökade utsläpp av växthusgaser och partiklar samt ökade bullernivåer. Vinsten av materialåtervinning bedöms dock vara större än dess negativa konsekvenser.

Målområde 4: Nedskräpning

Målområdets syfte är att skapa en renare och tryggare miljö inom bolagets upptagningsområde. Målområdet har en positiv miljöpåverkan på människa, djur och natur eftersom förebyggandet av nedskräpning resulterar i minskad spridning av förorenade ämnen på land såväl som i vatten. Genom att minska och förebygga nedskräpning bidrar målområdet även med tryggare stadsmiljöer med minskad risk för skadegörelse.

Effektmål 4:1

Till år 2030 ska nedskräpningen på offentliga platser minska med 10 procent, jämfört med 2024.

Bedömning

Positiv miljöpåverkan. Minskad nedskräpning bidrar till en minskad spridning av föroreningar på land och i vatten, en säkrare miljö för djur och människor samt tryggare städer med mindre klotter och skadegörelse. Renhållningskostnaderna minskar då nedskräpningen minskar. Minskad nedskräpning bidrar även till att materialet istället kan återvinnas och bli nya produkter. En ökad renhållning kan dock innebära ytterligare transporter och ytterligare inköp av inventarier (fordon, soptunnor m.m.). Detta bedöms kunna ha en viss negativ miljöpåverkan på luftkvalitet, klimatet och hushållning med material, råvaror och energi. Den eventuella negativa miljöpåverkan bedöms vara liten i sammanhanget.

Sammanfattande bedömning

Bedömningen enligt ovan visar att samtliga målområden med tillhörande effektmål bedöms ha en positiv miljöpåverkan till följd av ökad materialåtervinning och återanvändning samt förebyggande av avfall. Det innebär att avfallsplanens genomförande totalt sett bedöms innebära en positiv miljöpåverkan och att steg uppåt i avfallshierarkin kan tas. Negativ miljöpåverkan bedöms som liten vid genomförandet av avfallsplanen och bedöms främst kunna uppstå till följd av transport av avfall. Vinsten av materialåtervinning bedöms dock vara större än den negativa miljöpåverkan som ett ökat antal transporter medför. Sammanfattningsvis bedöms den negativa miljöpåverkan av genomförandet av avfallsplanen vara liten.

Med en gemensam avfallsplan för Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner kan samverkan och åtgärder genomföras över kommungränserna vilket kan bidra till en större genomslagskraft. Hur stor positiv eller negativ påverkan genomförandet av avfallsplanen medför beror på vilka åtgärder som genomförs och i vilken utsträckning målen uppnås. Dessutom är avfallsplanen ett strategiskt dokument, i jämförelse med exempelvis en detaljplan som är en fysisk plan. Utfallet av genomförandet av avfallsplanen är därför svårare att kvantifiera och bedöma i jämförelse med exempelvis fysiska åtgärder i en detaljplan.

Den sammanfattande bedömningen är att Avfallsplan 2027–2030 inte bedöms medföra en betydande miljöpåverkan. Någon strategisk miljöbedömning bedöms därför inte behöva göras.